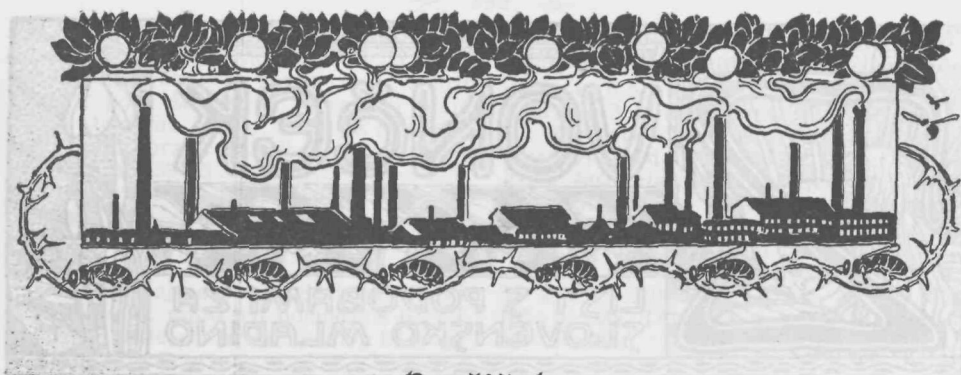

Prešiček.

Spisal F. G. Hrastničan.

Pridna je bila in prizadevala si je, da bi bila še pridnejša. V početku je šlo seveda malo težko. Le pomislite! Lepo mirna in tiha je morala biti, skakati in letati po sobi okrog sta ji ata in mama prepovedala, če hoče dobiti — nekaj lepega . . . Ah, in želela si je in drhtela! Tako rada, tako iz srca rada bi dobila ono lepo, česar si že tako dolgo želi . . . Pa je poprosila očeta in mamico, da bi ji kupila tisto lepo stvarco . . . Govorila je in prosila starše, a povedala vendar še ni, česa si pravzaprav želi.

„Ah, mamica, ata . . . če mi pa to kupita . . . če mi pa to kupita . . .“ Vrgla se je mamici okrog vratu ter ji poljubljala smehljajoče se lice. Oče ji je pogladil laske ter jo vščipnil v podbradek.

„Srček, povej, česa si želiš? In če je mogoče, ti kupiva z mamo!“

Kakor bi trenil se je oprostila maminega objema ter se oklenila očeta: „Res, ata? Je li mogoče?“ Potegnila ga je za gosto brado, da je očeta zbolelo. „A-a-a-ss!“ je dejal, Mira pa se je smejala . . .

„Nič ti ne kupim, prav nič!“ jo je podražil oče ter se izkušal napraviti jeznega. „Meniš li, da to nič ne boli? Le čakaj, bova takoj poizkusila!“ Pa jo je potegnil oče za laske, prav nalahko jo je potegnil, in Miro ni nič bolelo.

„Vidiš, ata,“ ga je zavrnila Mira, „kako si vendar občutljiv! Zakaj pa mene nič ne boli? In ti si starejši kot jaz! Pa te ni nič — —!“ Končala ni, ker se je domislila, da bi to, kar je hotela reči, ne bilo spodobno.

Oče pa se je delal razžaljenega. Postavil jo je na tla ter se obrnil od nje. Mira je stala trenutek na tleh ter preplašena zrla zdaj očeta, zdaj mamo in vedela ni, kaj bi počela. Slednjič pa se ji zmrači obrazek, in solzica ji orosi ličee. Jokala je glasno.

Tedaj sta se ozrla oče in mama nanjo in zasmilila se je jima. Hipoma sta bila pri nji ter jo poljubljala na solzno ličee.

„Nikar ne jokaj, Mirica,“ jo je tolažil oče, „saj nisem jezen, res da ne! Bila je le šala.“ Mamica pa ji je brisala solze z lic . . .

Kmalu je bila potolažena.

„Tako, vidiš, sedaj si zopet lepa!“ jo je pohvalil oče ter jo posadil na kolena, „sedaj mi pa lepo povej, kaj bi tako rada imela. Črez par

dni bo v našem mestu semenj, in tedaj pojdeva na trg ter si izbereva ono stvarco . . .“

„Ah, ata, kako bo to lepo!“ Objela ga je okrog vratu ter ga poljubljala na ustnice. Mamica je zadovoljno zrla ta prizor.

„Da, srček, kupim ti ono stvarco, če boš pridna in mirna ter slušala mamico. Vidiš, mamica dela ves dan in se trudi, da se godi tebi ter tvojim bratcem in sestricam dobro; zato mora vedno paziti na to, kar počenjaš in delaš. Tudi jaz tega ne morem storiti: ves dan sem v šoli in tam, draga moja, se moram jeziti in truditi, zato pa želim, da imam vsaj tiste trenutke,

Hiša v Kranju, kjer je Prešeren umrl.

ko sem doma, red in mir. Bodi torej pridna in potem se lahko veseliš semanjega dneva. Sedaj mi pa lepo povej, kaj bi tako rada imela!“

Mira je pogledala očetu v oči kakor bi hotela vedeti, če se morda ne šali. Slednjič pa se je ojunačila in dejala: „Prešička, papa, prešička, takega lončenega . . . za denarce . . . takega, veš . . .“

Oče se je nasmejal. Torej prešička si želi njegova Mira. Menil je, da si bo želela najmanj veliko in lepo punčko, tako, ki odpira in zapira oči ter kliče „mama“ in „ata“, no, sedaj pa — prešička, ki velja par krajcarjev . . . Zasmejal se je ter poljubil skromno Miro.

„Pa zakaj ravno prešička, dragica moja?“ jo je vprašal dobrohotno „zakaj ne rajši punčko . . .“

„Ah, punčko imam tako že na izbero,“ ga zavrne Mira, „prešička pa še nimam. Glej, in shranjevala bom vanj denarce: vsak krajcar bom shranila in potem si kupim punčko sama — s svojim denarjem . . .“

Ponosno se je vzravnila na očetovih kolenih, in tedaj ji je oče tudi obljubil, da ji izpolni željo, da ji kupi na semnju prešička, toda — pod enim pogojem! Pridna in mirna mora biti, skakati in letati ne sme, slušati mora mamo ter ji pomagati, kjerkoli bo mogla. Mira je svečano obljubila, izpolniti predpisane pogoje in kako tudi ne, ko vendar gre za prešička, ki bo v njem shranjevala denar ter si kupila veliko in lepo punčko z lastnim denarjem . . .

In bila je res pridna, mirna in poslušna, da sta se oče in mati naravnost čudila. Ona, ki je bila vedno tako živa, ona, ki je vedno letala iz kota v kot, je bila sedaj mirna in tiha. Srčece pa ji je utripalo urno, in nemirno in težko je pričakovala semanjega dne.

No, slednjič se ji je izpolnila tudi ta želja. Bil je četrtek in dan je bil krasen. Zjutraj ji je rekel oče: „No, Mira, danes je v našem mestu semenj, in ker si bila res tako pridna in poslušna, ti kupim danes — prešička.“

Da ste jo videli! Poskočila je in se vrgla očetu okrog vratu in ga poljubljala neprenehoma: „Ah, ata, kako si dober, kako si vendar dober!“

In res sta šla na semenj. Mira se je kar čudila tej množici ljudstva, ki se je prerivala od šotora do šotora ter kupovala najrazličnejše stvari. Toda dolgo se niso mudile njene misli in oči pri teh ljudeh, želela si je vedno le naprej, tja si je želela, kjer prodajajo prešičke . . . In slednjič sta prišla tja. Ob velikem zaboju je sedela stara ženica, in v tem zaboju so bile najrazličnejše stvari: lončeni lončki in skledice, piščalke in petelinčki in tam, tam so bili — prešički . . . Miri je postalo vroče okrog srca in potegnila je očeta za roko: „Tukaj, ata, glej, tukaj!“ Oče je šel res tja in je kupil lepega in velikega prešička.

* * *

Odslej je vrgla Mira vsak vinar v svojega prešička. Imela je že precej denarja. Tisti dan, ko ji je kupil oče prešička, je vrgel vanj tudi svetlo srebrno krono, ki se ji je pridružila še ena iz mamine denarnice. In odslej je dobivala tudi vsak teden od očeta in od mame po dva krajcarja, seveda le, če je bila ves teden pridna . . . In tako se je nabralo že precej denarja.

Nekega lepega pomladnega popoldne je šla Mirica z mamico na izprehod. Pot ju je peljal mimo slaščičarne. V izložbi je videla Mira raznovrstne dobre stvari. Ah, in kako si je želela teh slaščic! Toda mamice si ni upala prositi, da bi ji jih kupila . . . Ko je prišla domov, pa je šla k svojemu prešičku ter ga previdno stresla. Težak je bil, in lepo so zveneli svetli denarci . . . In tedaj je poizkušala dobiti denar iz njega. Nekaj krajcarjev in vinarjev je že padlo iz njega, a Miri se je zahotelo večjega

denarja ... A tega ni mogla spraviti iz prešička. Tu ji je šinila pametna misel v glavo. Odprla je miznico, vzela nož iz nje ter poizkušala povečati odprtino. Što je. In na njeno veselje je padla krona iz prešička. Pri prvi priliki pa si je kupila slaščič ter jih naskrivaj zaužila. —

Neki glas v srcu ji je sicer govoril, da ne ravna prav, drugi ji je zopet pravil, da je denar njen in da sme z njim storiti, kar hoče ... In poslušala je ta glas.

Ko je mama nekega dne pospravljala Mirine stvari, ji je prišel tudi prešiček v roke. Lahko si pač mislite, kako se je začudila, ko je videla, da je skoraj popolnoma prazen. Takoj je vprašala Miro, kaj je storila z denarjem. Po dolgem izpraševanju je slednjič zvedela, kam je izginil denar.

Nečem vam pripovedovati, kaj se je zgodilo, nečem vam pripovedovati, kaj ji je rekel oče; saj vem, da so to vaše bistre glavice že uganile — toda tega nečem zamolčati, da ji je oče vzel prešička in ga zaklenil v svojo omaro. „Sedaj boš dajala vsak teden meni denar, in jaz ga bom sam deval v prešička. In kadar bo v njem dovolj denarja, tedaj ti kupim punčko.“ Tako ji je govoril oče in tako se je tudi zgodilo. Prvih štirinajst dni po onem dogodku ni dobila navadnega tedenskega plačila niti od očeta niti od mame.

Sedaj pa zbira denar oče in kadar ji kupi s tem denarjem punčko, vam to naznamim.

Med šibami.

Spisal Ivo Trošt.

akor golčé stari, tako cvrčé mladi — ptiči in ljudje, je ponavljal stric Matija, ko je gledal vaško mladino, igrajočo se „med šibami“. Bil je v naši vasi in zlasti med nami otroki veljavna oseba. Znal je namreč pripovedovati, kar je slišal ali pa doživel sam, tako, kakor bi gledal v knjigo.

Stric Matija je bil nekdanj vojak. Do pozne starosti je ohranil kot sveča ravno hojo, vojaško odločnost in v spominu nekdanje dogodke, ki jih je ponavljal ob vsaki priliki z malone istimi besedami. Boljši učenci bi jih znali zato nadaljevati, kjerkoli bi prenehal, to ali ono zgodbo do konca prav tako, kakor če se komu ustavi očenaš ali šest resnic.

Lasje so se nam ježili, ko je pripovedoval kratko in odločno o groznih vojaških kaznih s palico in še groznejših posledicah. Palica je bila tedaj